

Geen Wensenlijstjes

Algemene beschouwingen bij
de begroting 2021 - 2024

29 oktober 2020

Geen wensenlijstjes

Voorzitter,

Vorig jaar begonnen wij onze schriftelijke beschouwingen met een vooruitblik op 2020. We noemden daarin de aanstaande herdenking van vijfenzeventig jaar bevrijding en de grote uitdagingen waarvoor uw college zich gesteld zag. Onder de titel 'Zuinigheid met vlijt' benadrukten we dat we ons als gemeente in een financieel gezonde maar tegelijk lastige positie bevonden. 'Politieke wensenlijstjes' konden in die situatie niet aan de orde zijn. Die waarheid staat nog steeds als een huis. We maakten ons op voor een nieuw politiek seizoen.

Maar wat is er veel veranderd! We zijn in de grootste crisis sinds de Tweede Wereldoorlog terecht gekomen. Veel dingen die we als vanzelfsprekend beschouwden, zijn op losse schroeven komen te staan. Er is veel onzekerheid in de samenleving. Hoe lang gaat de huidige situatie duren? Waar de overheid doorgaans oproept tot verbinding en het opzoeken van elkaar is dat nu vaak onmogelijk.

Ook ons politieke werk is veranderd. We doen in een begroting altijd een poging om enkele jaren vooruit te kijken. Door de coronacrisis hebben we (opnieuw) geleerd dat we als mens daartoe niet in staat zijn. Als fractie belijden we afhankelijk te zijn van de Heere God, juist ook in ons werk voor de gemeente. Het achterliggende halfjaar heeft ons geleerd dat onze protocollen, plannen, tijdpaden en verwachtingen weinig waard zijn. Dat is, wat ons betreft, een wijze les.

De omstandigheden nopen tot voorzichtigheid als het gaat om het kenbaar maken van politieke wensen. Dat maakt dat deze schriftelijke beschouwingen vooral gericht zijn op het stellen van vragen en minder op het indienen van verlangens voor het komende begrotingsjaar.

HET FINANCIËLE PERSPECTIEF

De Nunspeetse financiële situatie is structureel gezond, maar zeker ook uitdagend. De Nederlandse gemeenten hebben zich sinds 2010 niet kunnen herstellen van de rijksbezuinigingen als gevolg van de 'bankencrisis'.

Het kabinet kampte in de achterliggende regeerperiode jaar op jaar met onderuitputting van haar begroting wat voor de gemeenten elke keer weer een tegenvaller in de algemene uitkering opleverde. Ook heeft de regering de in 2012 geïntroduceerde maar al lang achterhaalde opschalingskorting nog niet ongedaan gemaakt.

En als laatste: afgezien van een aantal incidentele bijdragen is het rijk (nog) niet overgegaan tot een structurele financiële regeling voor de tekorten in de Jeugdzorg, een kwestie die in een groot deel van de gemeenten tot problemen leidt. Dat is de inkomstenkant.

Ook de uitgavenkant heeft te maken met (deels) autonome ontwikkelingen waar je als individuele gemeente maar moeilijk vat op krijgt. Verplichte samenwerkingsverbanden (als de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD), de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)) en open eindregelingen (als het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV)) leiden ertoe dat de gemeente tekorten moet aanzuiveren zonder dat ze over effectieve knoppen beschikt om aan te draaien. Deze voorbeelden staan niet op zich. Samenwerkingsverbanden laten maar al te vaak zien dat kostenverhoging en afnemende invloed op de aansturing hand in hand gaan. Ook de invoering van de Omgevingswet leidt tot een vermindering van inkomsten.

We constateren dat gemeenten steeds vaker het uitvoeringsloket van de rijksoverheid vormen. Ze worden voor die uitvoering financieel verantwoordelijk gehouden. Dat stelt gemeenten voor forse uitdagingen. Hoe minder grip gemeenten op de uitgaven hebben, hoe minder ruimte ze overhouden voor de ontplooiing van eigen initiatieven. Onderzoek laat zien dat er voor wethouders (financiën) een relatie bestaat tussen de eigen 'houdbaarheidstermijn' en de solvabiliteit van de gemeente...

Mr. Jan van Zanen (VNG-voorzitter) vraagt aan de rijksoverheid (lees: aan de landelijke politieke partijen tijdens de a.s. formatiebesprekingen na 17 maart 2021) nadrukkelijke aandacht voor de financiële situatie van de gemeenten: "... de koek is op, de grens is bereikt. De relatie tussen rijk en gemeenten behoort een wederkerige te zijn."

In die toenemende financiële problematiek hebben gemeenten in de achterliggende jaren vaak drastische maatregelen getroffen, variërend van bezuiniging op of sluiting van voorzieningen als zwembaden en bibliotheken tot (veelal jaarlijkse) OZB-verhogingen van 20 tot 30%. Ook u stelt voor 2021 een eenmalige OZB-verhoging van 20,25 % voor.

Dat lijkt veel en dat is ook veel voor Nunspeetse begrippen. Maar gezien de omstandigheden is uw voorstel niet onbegrijpelijk. Met een gemiddelde woonlast in 2020 van € 613,10 voor een meerpersoonshuishouden staat Nunspeet dit jaar in Gelderland (51 gemeenten) op de vierde plaats als het om lage woonlasten gaat. In Nederland (355 gemeenten) prijkt Nunspeet op de tiende plaats. De gevraagde verhoging heeft betrekking op de OZB-heffing die in onze gemeente circa 40% van de woonlasten bedraagt. (Woonlasten = OZB, afvalstoffenheffing en rioleringsheffing).

Het perspectief dat u presenteert, laat zien dat u behoudens de prijsindex in de jaren na 2021 toekunt met OZB-verhogingen van 3%, 3% en 2%. Wij rekenen erop dat u zich inzet om dit uitzicht ook waar te maken. Wij hopen dat u kansen ziet om door aanwending van de egalisatiereserves voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing de stijging van onze (woon-)lastendruk voor 2021 nog te matigen.

Vraag 1.

Wilt u reageren op de deze laatste alinea?

Om de begroting sluitend te houden, zijn we al een paar jaar achtereen genoodzaakt lastige maatregelen te treffen.

We noemen voor 2021 de volgende:

Aan de lastenkant stelt u voor geen prijscompensatie (2%) door te voeren. Dat is niet voor het eerst. Het betekent voor de medewerkers dat ze hetzelfde werk moeten verzetten voor minder geld.

Dat zal hier en daar nog wel een zweetdruppeltje kosten... Wij waarderen uw inzet. Gelukkig maakt u één uitzondering. De subsidies voor onze welzijnsorganisaties worden geïndexeerd. Dat is meer dan terecht. U geeft daarmee uitvoering aan de in september 2019 vastgestelde Subsidienota Gemeente Nunspeet. Dit past in een volwassen samenwerkingsrelatie. Vorig jaar kon deze indexering niet worden gerealiseerd. Wij hebben dat feit 'wrang' genoemd.

De kosten voor de Jeugdzorg begroot u niet budgettair neutraal zoals tot heden het geval was, maar 'reëel'. Daartegenover boekt u een taakstelling van € 1.200.000,- in. Dat is een forse opgave. We gaan hieronder daar verder op in.

We zien ook dat u de gereserveerde kapitaalslasten voor de realisatie van een rotonde op de N310 ter hoogte van Halfweg inzet als dekkingsmiddel in de voorgestelde begroting. Ook hier hebben wij onze vragen en bedenkingen bij.

HET BELEIDSINHOUDELIJKE PERSPECTIEF

Met de voorgelegde begroting kunnen we blijven doorwerken aan de normale dienstverlening en aan de bij het begin van deze collegeperiode afgesproken hoofdtaken: de ondertunneling van het spoor en de herinrichting van de Stationsomgeving, de realisering van een nieuw zwembad, de vernieuwing van de onderwijshuisvesting en de duurzaamheidsopgave.

Sociaal Domein

Het Sociaal Domein is een omvangrijk terrein. Er gaat heel veel goed in Nunspeet. Daar zijn we content mee. We staan achter de ingezette lijn 'we sturen lokaal aan wat lokaal kan' en 'we doen met andere gemeenten samen wat (evident) samen moet'. Maar ook in die gevallen blijft lokale regie (eigenaarschap) onmisbaar. We ervaren telkens weer dat rechtstreekse aansturing in een bilaterale opdrachtgever-opdrachtnemer relatie tussen individuele gemeente en de uitvoerende instantie (aanbieder) zorgt voor de grootste grip op beleidsinhoud, efficiency en kostenbeheersing.

De grootste actualiteit heeft op dit moment de Jeugdzorg. We hebben te maken (gehad) met een toenemend aantal cliënten en met een toenemend gemiddelde als het gaat om de uitgaven per cliënt. De kosten voor de Jeugdzorg begroot u niet budgettair neutraal zoals tot heden het geval was, maar 'reëel'. Daartegenover boekt u een taakstelling in van € 1.200.000,-. Dat is nodig willen we voorkomen dat een

uitdijende Jeugdzorg als een koekoeksjong andere prioriteiten uit het begrotingsnest dringt. U legt zich daarmee een forse opgave op. U zegt dat u de ontwikkelingen wilt monitoren en rapporteren. Maar dat lijkt ons niet genoeg. Wij kunnen niet anders dan vragen om concreet resultaat. Er valt zeker nog winst te behalen: bij het zoveel mogelijk werken in een één op één opdrachtgever-opdrachtnemer relatie, bij de inkoop, bij het afsluiten van (nieuwe) contracten, bij de 'normalisering' van lichtere zorg, etc. Kortom: toezicht bij de poort. Deventer kan ons tot voorbeeld zijn.

Vraag 2.

Graag uw reactie op het door ons gevraagde resultaat.

Onderwijs

Op dit moment ligt het college behoorlijk op stoom als het gaat om de uitvoering van het onderwijshuisvestingsplan 'Extra Oog voor de toekomst' (2017). Dat doet ons deugd. Goede onderwijshuisvesting voor onze kinderen is een basisvoorziening waar wij allen profijt van hebben. Wij stemmen graag in met het extra krediet van € 454.000,- voor de realisering van het Junior College.

Vraag 3.

We zijn benieuwd naar de voortgang van het project IKC-Oost. Kunt u ons daarover informeren?

Welkom

Wie de komgrenzen van onze dorpen passeert, wordt welkom geheten door middel van welkomstborden. Vriendelijk bedoeld, maar het effect is averechts. De borden die er nu staan, zijn van miserabele kwaliteit en zouden niet misstaan in een Amerikaans spookdorp waar al tientallen jaren geen bezoek meer wordt verwacht. Het is wat onze fractie betreft een ernstige nalatigheid dat hier nog steeds - na onze forse inbreng tijdens de beschouwingen van een jaar geleden - niets aan is gedaan. Wij vinden dat deze borden per direct moeten worden weggehaald, los van de vraag wanneer nieuwe borden gereed zijn.

Vraag 4.

Is het college bereid de borden per direct te demonteren?

Vraag 5.

Per wanneer kunnen we de nieuwe welkomstborden tegemoet zien?

Ganzenoverlast

De SGP-fractie heeft in de achterliggende periode meerdere keren uw aandacht gevraagd voor de overlast die veroorzaakt wordt door ganzen in het Randmeergebied. Uit de antwoorden op onze schriftelijke vragen hierover (brief van 14 juli jl., kenmerk 0302100294) blijkt dat het college niet op de hoogte is van de verschillen tussen de provincies Gelderland en Flevoland in het omgaan met de ganzen.

De verschillen in beleid en beheersing van ganzenoverlast zorgen voor zeer kwalijke situaties in 'ons Randmeergebied'. In uw antwoorden lezen we dat het college het gesprek over deze problemen zal aangaan met gedeputeerden en

belangenorganisaties (zoals faunabeheerders, weidevogelbeheerders en terreinbeheerders).

Als doel van deze gesprekken geeft u aan dat er een betere beleidsafstemming moet komen, waarbij gewasbescherming en landbouwschade belangrijke aspecten zijn. Daar zijn we uiteraard content mee. Het is nu wel zaak dat er wordt doorgepakt. Vandaar de hiernavolgende vragen:

Vraag 6.

Wat heeft het college sinds 14 juli 2020 gedaan om tot betere beleidsafstemming te komen?

Vraag 7.

Met welke organisaties heeft het college inmiddels gesproken om te zoeken naar oplossingen voor problemen die worden ervaren?

Vraag 8.

Welke gesprekken zijn er met de beide betreffende provincies geweest en wat heeft dat tot op heden opgeleverd?

Vraag 9.

Welke vervolgstappen zet het college om tot betere beleidsafstemming te komen?

Wonen

Er wordt volop gebouwd in de gemeente Nunspeet. Gelukkig is dat niet alleen het geval in de kern Nunspeet, ook in de andere dorpen wordt gebouwd. Of er liggen voor die locaties plannen in een vergevorderd stadium gereed. De bescherming en de kwaliteit van ons buitengebied blijft voor de SGP-fractie een aangelegen punt. We zijn blij dat er nu eindelijk concreet gesproken wordt over herijking van het functieveranderingsbeleid.

Vraag 10.

Geen, we zien uw uitwerking van de bespreking in de commissie R&W van oktober jl. met bijzondere interesse tegemoet.

Starters

De achterliggende jaren hebben een grote prijsstijging van woningen te zien gegeven. Dat is leuk voor (een aantal) woningbezitters, maar voor starters wordt het steeds lastiger om een eigen woning aan te schaffen.

Vraag 11.

Ziet het college (nog) creatieve kansen en mogelijkheden om toch betaalbare woningen voor starters aan te bieden?

F.A. Molijnlaan

Ons bereiken steeds meer signalen over onveilige situaties op de F.A. Molijnlaan ter hoogte van de kruising met de Oosterlaan. Voor overstekende fietsers en voetgangers leidt dit regelmatig tot incidenten of (bijna-) ongelukken. Daarnaast is de weg opengesteld voor vrachtverkeer, terwijl de (smalle) inrichting van de weg

daarvoor in onze ogen niet geschikt is. We weten dat de weg voor landbouwverkeer een belangrijke route vormt om van 'oost naar west' te rijden.

Vraag 12.

Welke mogelijkheden zijn er om het doorgaand vrachtverkeer op de F.A. Molijnlaan te ontmoedigen en / of te verbieden? Ziet het college bijvoorbeeld mogelijkheden om een deel van de F.A. Molijnlaan (vanaf de Laan tot de Eperweg) af te sluiten voor doorgaand vrachtverkeer?

Vraag 13.

Is het college bereid om de mogelijkheden te onderzoeken om een veiliger situatie te creëren voor overstekende voetgangers en fietsers op de kruising F.A. Molijnlaan – Oosterlaan?

Vraag 14.

Is het college bereid om voorstellen met reële oplossingen uiterlijk in januari 2021 voor te leggen aan de commissie Ruimte & Wonen?

F.A. Molijnlaan

Tijdens de commissievergadering R&W van mei 2020 heeft onze fractie (samen met andere fracties) u negatief geadviseerd over de door u voorgestelde ontwikkeling t.a.v. de bouw van appartementen op F.A. Molijnlaan 123-125. Uw college nam dit advies over. Wij stelden in die vergadering voor om voor de F.A. Molijnlaan en ook voor andere historisch waardevolle locaties (woongebieden, lanen, parken) een beleidskader te ontwikkelen met de bedoeling het erfgoedachtige karakter en de beeldkwaliteit van deze gebieden te ontzien en te bewaren.

Vraag 15.

Wat is op dit moment de stand van zaken? Mogen wij dit door ons gevraagde beleid tegemoet zien? En aan welke termijn moeten we denken?

Molenbeek

Door de realisatie van Molenbeek neemt de verkeersintensiteit toe op de wegen net buiten de komgrenzen van Nunspeet. Dit raakt met name de kwetsbare verkeersdeelnemers (fiets- en wandelverkeer). In het donker leidt de toegenomen verkeersdruk op die plaatsen met regelmaat tot gevaarlijke toestanden. We zien daarom graag dat het openbare verlichtingsplan in een eerder stadium - zo spoedig mogelijk - wordt behandeld, zodat we gevaarlijke situaties kunnen bespreken en oplossen.

Vraag 16.

Is het college bereid om het verlichtingsplan zo spoedig mogelijk aan de commissie Ruimte en Wonen voor te leggen?

Vraag 17.

Zo ja, op welke termijn kunnen we behandeling in de commissie verwachten?

Rotonde Halfweg

In de beschouwingen van vorig jaar is uitgebreid aandacht besteed aan de veiligheidssituatie op de kruising Halfweg, halverwege de provinciale weg van Nunspeet naar Elspeet (N310). Het blijkt dat flink wat automobilisten van de Gortelseweg en de Stakenbergweg gebruik maken voor hun woon-werkverkeer. Uit de discussie vorig jaar bleek dat er in het nu achterliggende jaar gesprekken zouden plaatsvinden waarin de veiligheidssituatie op tafel zou komen. De wens van onze gemeente Nunspeet om een rotonde te realiseren op de genoemde kruising zou daarin worden meegenomen. In de voorliggende begroting zien we echter dat u nu voorstelt de gereserveerde gelden voor de oplossing van dit knelpunt aan andere doelen te besteden. Wat de SGP-fractie betreft, mag i.v.m. de verkeersveiligheid de aanleg van deze rotonde niet van de agenda en achter de horizon verdwijnen.

Vraag 18.

Kunt u de achtergrond van het een en ander vermelden. Hoe zijn de bedoelde gesprekken verlopen en wat waren de uitkomsten hiervan?

Vraag 19.

Wat onze fractie betreft, blijft de veiligheidssituatie van de kruising Halfweg een actueel punt. We zien de aanleg van een rotonde op deze plaats als prioriteit. Is er enig zicht op de termijn waarin we realisering van deze rotonde tegemoet kunnen zien?

Ondernemen

In onze vorige algemene beschouwingen vroegen we aandacht voor de realisatie van de bedrijvenstrip in Elspeet. Wij vonden dat het allemaal wel wat sneller mocht. Er werd aan ons toegezegd dat we in maart 2020 meer zouden horen. Het bleef echter lange tijd stil. Tot afgelopen maand. We zijn blij dat de plannen nu eindelijk concreter zijn. Tegelijk is het belangrijk om een heldere toekomstverwachting te schetsen in de richting van de geïnteresseerde bedrijven. Daarom de volgende vraag:

Vraag 20.

Hoe ziet het tijdpad eruit tot en met de realisatie van de bedrijvenstrip?

Communicatie

Een essentieel onderwerp dat altijd en overal de kop opsteekt, is communicatie. Communicatie is broodnodig en belangrijk. Dat geldt in het bijzonder voor de overheid. Een gebrek aan communicatie zorgt terecht voor teleurstelling, onbegrip en boosheid. Op dit punt mag de gemeente geen steken laten vallen. We blijven daar aandacht voor vragen. Te vaak blijven we signalen krijgen van mensen die - ondanks de belofte dat het wél zou gebeuren - niet teruggebeld worden of op een e-mail geen reactie ontvangen. Dat is en blijft kwalijk en mag niet voorkomen. Wij ervaren het als pijnlijk dat we nu al een aantal jaren achtereen er de vinger bij (moeten) leggen. Daarnaast is proactieve communicatie belangrijk. Ongevraagd communiceren: beter een paar keer te veel dan eenmaal te weinig!

Vraag 21.

Wat heeft het college concreet gedaan om de communicatie en de dienstverlening te verbeteren?

Duurzaamheid

De Regionale Energie Strategie (RES) verplicht Nunspeet samen met andere gemeenten een regionaal programma te ontwikkelen voor het duurzaam opwekken van energie. Gemeenten kunnen locaties aanwijzen voor de plaatsing van windmolens en zonnepanelen. We zien dat gemeenten in het noorden van ons land met betrekking tot de RES inmiddels pas op de plaats maken in afwachting van de uitkomsten van de door de Tweede Kamer geëntameerde discussie over de inzet van thorium- of kernenergie. M.b.t. zonnepanelen vindt onze fractie dat eerst en vooral het dubbel gebruik van ruimte in aanmerking komt. Eerst het gebruik van platte en vlakke daken voordat we natuur- en landbouwgrond inleveren. M.b.t. tot windmolens zeggen wij: geen windmolens en zeker niet nabij de bebouwde kom of in het open weidegebied ten noorden van Nunspeet en Hulshorst of in de bossen van Elspeet. Laten we eventueel eerst de mogelijkheden van plaatsing van windmolens langs de A28 onderzoeken.

Vraag 22.

Welke mogelijkheden en onmogelijkheden ziet het college om (op langere termijn) windmolens te realiseren langs de A28?

Participatie

Het is een mooi woord: de participatiesamenleving. Maar de praktijk is weerbarstig. Bij inspraakmogelijkheden zien we helaas vaak een select groepje mensen acteren. Dat zijn vaak degenen die een uitgesproken belang hebben. Wat ons betreft, is het vooral aan politieke partijen om input uit achterban én brede samenleving op te halen. Onze ervaring is dat het doelgericht benaderen van inwoners vanuit politieke partijen een meer kwalitatieve en bredere input oplevert dan een officiële inspraakprocedure.

Bij de vernieuwing van het Edzard Koningpark maakte Nunspeet voor de eerste maal kennis met een burgerparticipatieproject. Buurtbewoners en inwoners konden binnen gestelde kaders hun input omzetten in beleid. Enkele weken geleden vond daarover een tussenrapportage plaats. Onze fractie waardeerde de info-avond, maar hield een beetje het gevoel over dat bij gemeente en participanten verschillende verwachtingen (hebben) bestaan.

Vraag 23.

Herkent u deze impressie? Wat hebt u gedaan om de voortgang te optimaliseren? Wij nemen aan dat we na de afronding de pilot zullen evalueren. Aan welke termijn moeten we denken?

Schaapskooi

U meldt dat in 2021 de besluitvorming over de bouw van een nieuwe schaapskooi in Elspeet wordt afgerond. Veel Elspeters en ook de Stichting Schaapskudde Elspeter Heide zien daar, met ons, naar uit.

Vraag 24.

Zijn er op dit moment ontwikkelingen te melden?

Vraag 25.

Wanneer kunnen we een vervolg en/of een afronding van de planvorming tegemoet zien?

Afvalbeleid

Voor de komende periode stelt u dat Nunspeet samen met Elburg en Oldebroek (NEO) nader onderzoek laat doen naar de (eventuele) realisatie van een milieustraat voor de inzameling van grof vuil, groenafval e.d. Daarbij worden de (on)mogelijkheden van een circulaire economie betrokken.

Bovendien wil Nunspeet in de huidige collegeperiode aansluiten bij de landelijke VANG-doelstellingen (Van Afval Naar Grondstof) rond het terugdringen van restafval. We zien dat de genoemde buurgemeenten op deze punten in de pers ontwikkelingen melden.

Vraag 26.

Wanneer kunnen wij voorstellen over deze zaken in de commissie tegemoet zien?

Tenslotte

We danken u en uw college voor alle inzet tot op dit moment. We wensen u en alle medewerkers moed, kracht en Gods zegen toe bij de uitvoering van de begroting in een jaar dat waarschijnlijk nog zal worden beïnvloed door de gevolgen van de coronacrisis.

Namens de SGP-fractie,

Harm Jan Polinder (fractievoorzitter)